

*”Sampolassa,
Sampolassa
tutkitaan ja opitaan.
Ihmetellen yhdessä,
meidän lähiluonnossa.
Leikkien ja iloiten.”*

*(säv. Jaakko kulta, san. Liisa
Raappana)*

Sampolan päiväkodin ja Avoin päiväkotikoti LASTUn toimintasuunnitelma 2020-2021

Oulun kaupungin varhaiskasvatuspalvelut

TOIMINTAKAUSI 2020-2021:

- **Syksyn 2020 projekti: Satupuu**

*"Tapahtuipa kerran ja yhä tapahtuu,
että pihallesi kasvaa satupuu.
Kun avaat oven, niin silloin hui!
Juuri silloin se tapahtui."* (Kirsi Kunnas)

- **Talven 2020-2021 projekti: Hei lumituuli**

*"Hei lumituuli, valkea mummo,
tule jo pehmoisen sylisi kanssa!
Hei hymykuoppainen valkea mummo,
puhalla kinokset tänne!"* (Hannele Huovi)

- **Kevään 2021 projekti: Hiiri mittaa maailmaa**

*"Hiiri mittaa maailmaa männyn neulasella,
hiiri mittaa maailmaa männyn neulasella,
heinänkorrella punnitsee,
kovin miettii, mittailee,
järkeänsä käyttää,
isolta maailma näyttää."* (Hannele Huovi)

- **Vahvuusperustaisuus**

- **Luonto ja elämyksellisyys**

- Tutkiva, ilmiöpohjainen oppiminen ja liikkuva elämäntapa

- **Ilmaisun monet muodot**

- Kehittämisen kohteena erityisesti musiikki ja kuvataiteet

- **Kestävä kehitys**

- Vihreä lippu –projekti: "Terve elämä"
- Sosiaalinen kestävä kehitys
- Kaveri- ja tunnetaidot
- Kiusaamisen ehkäisy ja turvataitokasvatus

**POSITIIVINEN
PEDAGOGIIKKA**

**TUTKIVA,
ILMIÖPOHJAINEN
LUONNOSSA
OPPIMINEN**

LAPSEN OSALLISUUS

**ILMAISUN MONET
MUODOT**

KESTÄVÄ KEHITYS

Sampolan päiväkoti ja Avoin päiväkoti LASTU

Sampolan päiväkoti ja Avoin päiväkoti LASTU toimivat Oulun yliopiston varhaiskasvatuksen tutkimus- ja kehittämispäiväkoteina sekä kasvatustieteiden tiedekunnan opettajaksi opiskelevien opetusharjoitteluiden kehittämyksikkönä, Pikkunorssina. Sampolan päiväkodissa ja Avoin päiväkoti LASTUssa tulevaisuuden varhaiskasvatuksen opettajat, luokanopettajat, aineenopettajat ja erityisopettajat harjoittelevat opettajuutta.

Olemme mukana Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan pro gradu –tutkimuksissa ja väitöstutkimuksessa Tunnesuhteet varhaiskasvatuksessa. Lisäksi olemme mukana tutkimushankkeissa Yhteenkuuluvuuden politiikka varhaiskasvatuksen instituutioissa, TunTuVa II-Tunnesäätelyn tuki varhaiskasvatuksessa sekä opettajan koulutuksen kehittämiseen liittyvissä HARVE ja ASKEL -hankkeissa.

Sampolan päiväkoti ja Avoin päiväkoti LASTU toimivat Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelujen kansainvälisen koulutusviennin tuottajana.

Oulun varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma

Toimintakulttuuri

Toimintamme pohjautuu tutkittuun tietoon. Opimme kiireettömässä vuorovaikutuksessa toistemme kanssa. Tuemme lapsen luontaista, luovaa oppimishalua huomioiden jokainen lapsi yksilönä sekä yhteisön jäsenenä. Kunnioitamme ja kuuntelemme lasta ja lapsen huoltajia. Tuemme lapsen kasvua, kehitystä, oppimista ja hyvinvointia positiivisen pedagogiikan keinoin. Tämä tarkoittaa lapsen luonteenvahvuuksien ja tunteiden tunnistamista ja hyödyntämistä oppimisessa.

Päiväkodissämme on kiusaamisenehkäisy suunnitelma. Emme salli minkäänlaista kiusaamista. Pienryhmäpedagogiikan ja tunnekasvatuksen keinoin tuemme lapsen sosiaalisia- ja vuorovaikutustaitoja. Tunne- ja turvataitokasvatuksen kautta vahvistamme lapsen itseluottamusta ja itsearvostusta sekä tietoisuutta omasta kehosta. Luomme luottamuksellisen ilmapiirin, jossa lapsi rohkaistuu kertomaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja mielipiteitään.

Luomme lapselle yhtenäisen kasvun ja opin polun saattamalla lapsen uuden lapsiryhmän jäseneksi. Lapsen siirtyessä uuteen lapsiryhmään tutustumme uusiin tiloihin ja varhaiskasvatuksen henkilöstöön vähitellen. Siirtokeskustelussa käymme läpi lapsen opetukseen ja oppimiseen liittyvät asiat.

Olemme Vihreä lippu -päiväkoti. Toimintakaudella 2020-2021 Vihreä lippu teemamme on *Terve elämä*. Kestävä kehitys, luonto ja elämyksellisyys ovat keskeisessä roolissa kaikessa toiminnassamme. Toimintamme lähtökohtia ovat liikkuva elämäntapa ja tutkiva, ilmiöpohjainen oppiminen monipuolisessa lähiympäristössämme.

Toimintakulttuurissamme korostuvat ilmaisen monet muodot. Korostamme musiikin merkitystä lapsen oppimisen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäjänä. Hyödynnämme musiikin vuosikelloa suunnitellessamme toimintaa. Kehittämiskohteena toimintakaudella 2020-2021 on kuvataiteiden hyödyntäminen lapsen ilmaisen keinona sekä kuvataiteiden vuosikellon rakentaminen.

Digitaalisuus on osa pedagogista toimintaamme. Tutustumme yhdessä lapsen kanssa erilaisiin digitaalisiin välineisiin, jolloin lapsi itse tai yhdessä muiden lasten kanssa tuottaa sisältöä. Digitaalisuus on käytännössä esimerkiksi omien leikkien tai tutkimusretken dokumentointia tabletin kameraa käyttäen, tiedon etsimistä tai ryhmän yhteisen sanomalehden tekemistä sovelluksen avulla.

Laaja-alainen osaaminen

Sampolan päiväkodista ja Avoin päiväkotiki LASTUsta alkaa läpi elämän jatkuva opinpolku.

Laaja-alaisen osaamisen tarve korostuu ympäröivän maailman muuttuessa. Toimintamme ydin on oppimaan oppiminen ilmiöpohjaisuuden ja elämyksellisyyden kautta. Lapsi tarvitsee monilukutaitoa arjen eri tilanteissa, erityisesti vuorovaikutuksessa mahdollistaen osallisuuden. Harjoitteleme päivittäin erilaisissa tilanteissa etsimään tarvittavaa tietoa ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tiedonlähteitä.

Toimintamme on pedagogisesti suunniteltua ja tavoitteellista koko päivän ajan. Kaikki päivän hetket ovat merkityksellisiä oppimistilanteita. Tutkimme ja havainnoimme ympäröivää maailmaa. Kannustamme lasta ilmaisemaan itseään monin eri tavoin. Harjoitteleme yhdessä arjen sosiaalisissa tilanteissa keskustelemaan vastavuoroisesti, ilmaisemaan omia mielipiteitä sekä kuuntelemaan toista. Tuemme lasta osallistumaan ja vaikuttamaan itseään ja ympäristöään koskeviin asioihin. Ohjaamme lasta tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja. Kannustamme lasta toimimaan omatoimisesti arjen eri tilanteissa lapsen ikä- ja kehitystaso huomioiden.

Toimintakaudella 2020-2021 korostuvat tutkiva, ilmiöpohjainen luonnossa oppiminen ja lähiympäristön monipuolinen hyödyntäminen eri oppimisen alueilla. Kehittämisen kohteena on musiikin ja kuvataiteiden hyödyntäminen laaja-alaisten taitojen sekä lapsen oppimisen, kasvun, kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäjänä.

Oppimisen ilo

Opimme yhdessä tutkien ja kokeillen, uusien elämysten kautta. Oppimisen ilo mahdollistuu lapselle ominaisten oppimisen tapojen kautta: monipuolisen leikin, musiikin, kuvataiteiden, liikunnan, draaman, sanataiteen sekä tieto- ja viestintäteknologian avulla. Päiväkodissamme toteutettava pienryhmäpedagogiikka ja monipuolinen oppimisympäristömme mahdollistavat oppimisen ilon.

Sampolan päiväkoti sijaitsee luonnonkauniilla, ainutlaatuisella paikalla Kuivasjärven rannalla. Oppimisympäristömme monimuotoisuutta lisäävät päiväkotimme ympärillä olevat luonto ja lähimetsät, päiväkodin viereiset leikkipuistot sekä takapihallamme oleva tutkimuspuutarha. Kaikki nämä innostavat meitä ilmiöpohjaiseen, tutkivaan oppimiseen.

Positiivisen pedagogiikan kautta ohjaamme lasta löytämään oppimisen ilon. Opetamme lasta tunnistamaan vahvuutensa ja hyödyntämään niitä omassa oppimisessaan. Tuemme vahvuuksien löytämistä ja kehittymistä sanoittamalla lapselle hänen onnistumisiaan ja vahvuuksiaan. Tavoittemme on, että lapselle muodostuu myönteinen käsitys itsestään oppijana ja hän omaksuu työkaluja vahvistamaan omaa oppimistaan. Positiivinen pedagogiikka luo pohjan elinikäiselle oppimiselle.

Sampolasta lähtee maailmalle iloisia oppijoita!

Osallisuus

Sampolan päiväkodissa ja Avoin päiväkotiki LASTUssa jokainen lapsi kohdataan tasa-arvoisesti yksilönä sekä yhteisön jäsenenä. Lapsi osallistuu toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen, arviointiin ja kehittämiseen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Esimerkiksi tutkimusprojekteissa lapset ideoivat ja äänestävät yhteisen tutkimusaiheen, suunnittelevat projektin etenemisen ja arvioivat omaa oppimistaan. Kuvat ja tukiviittomat tukevat lapsen osallisuutta. Varhaiskasvatuksen henkilöstö vastaa aina toiminnan pedagogisista tavoitteista sekä lapsen vahvuuksien ja yksilöllisten tarpeiden huomioimisesta.

Olemme Vihreä lippu -päiväkotiki. Jokaisesta Sampolan päiväkodin ryhmästä on valittu pienryhmä edustamaan omaa ryhmäänsä ympäristöraadeissa. Ympäristöraatit valitsevat äänestämällä koko päiväkodin Vihreä lippu -teeman. Toimintakautena 2020-2021 Vihreä lippu teemamme on *Terve elämä*. Ympäristöraati kokoontuu säännöllisesti tutkimaan valittua aihetta ja vie tietoa sekä tehtäviä omaan ryhmäänsä. Näin mahdollistamme jokaisen lapsen osallisuuden Vihreä lippu -toiminnassa. Huoltajat ovat aina tervetulleita osallistumaan ympäristöraateihin. Laadimme jokaisesta ympäristöraadista koosteen, jonka lähetämme huoltajille sähköpostitse.

Tuemme monipuolisesti lapsen ja huoltajien osallisuutta osana päiväkodin arkea. Vietämme yhteisiä tapahtumia ja juhlia sekä teemme retkiä lähiympäristöön perheiden kanssa. Teemme lapsen oppimisen näkyväksi pedagogisen dokumentoinnin avulla. Välitämme säännöllisesti dokumentit sähköpostitse perheille sekä tulostamme ne ryhmien ilmoitustauluille. Dokumentit mahdollistavat toiminnan ja oppimisen kertaamisen lapsen kanssa kotona.

Leikki

Leikki on tärkeää lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja oppimisen edistäjänä. Lapsi oppii leikkiessään. Leikki itsessään on pedagogista toimintaa, jota rikastutamme osallistamalla ja ohjaamalla, tuoden leikkiin suunnitelmallisesti eri oppimisen osa-alueiden sisältöjä. Tuemme ja ohjaamme lapsen vuorovaikutus- ja leikkitaitojen harjaantumista leikissä. Lapsella on päivittäin mahdollisuus ohjattuun ja omaehtoiseen leikkiin sisällä ja ulkona. Mahdollistamme pedagogisella toiminnallamme lapsen mielenkiinnon kohteiden mukaisen leikin. Opettelemme ja ohjaamme leikin valintaa ja leikkiin sitoutumista leikkitaulun avulla. Lapsen leikki saa näkyä ja kuulua Sampolan päiväkodissa ja Avoin päiväkotikoti LASTUSSA.

Suunnittelemme, arvioimme ja kehitämme pedagogisesti leikkiä ja leikkiympäristöä yhdessä lasten kanssa. Rakennamme pitkäkestoiseen leikkiin kannustavia ja projektien mukaisia leikkiympäristöjä sisätiloihin ja pihalle. Olemme perustaneet lasten toiveiden ja pedagogisten tarpeiden mukaisesti lelulainaamon. Lelujen vaihtuminen pitää yllä mielenkiintoa, kehittää leikkitaitoja sekä kannustaa pitämään huolta yhteisistä leluista.

Liikkuminen

Harjoittelemme motorisia taitoja suunnitelmallisesti arjen eri tilanteissa. Ohjatuilla liikuntatuokioilla, retkillä sekä jonotus-, leikki- ja pukemistilanteissa lapsi harjoittelee hieno- ja karkeamotorisia taitoja. Tuemme lapsen luontaista liikkumisen iloa mahdollistamalla lapselle ohjatun ja omaehtoisen liikkumisen sisällä ja ulkona. Liikuntavälineet ovat lasten saatavilla ja välineitä vaihdellaan liikunnan vuosikellon mukaisesti.

Monipuolinen oppimisympäristömme sisällä ja ulkona mahdollistavat päivittäin lapselle liikkumisen erilaisissa ympäristöissä. Teemme paljon retkiä päiväkotimme moninaiseen lähiympäristöön. Vietämme säännöllisesti koko päiväkodin yhteisiä liikunnallisia tapahtumia.

Liikuntakasvatuksen suunnittelun pohjana käytämme päiväkotimme liikunnan vuosikelloa, jolloin liikunnan eri osa-alueet esimerkiksi motoriset perustaidot ja välineiden käsittelytaidot tulevat huomioiduksi toimintakauden aikana.

Oululaisuus

Tutustumme lapsen kanssa lähialueemme luonnolliseen ja rakennettuun ympäristöön. Toimimme kulttuuriltaan monimuotoisessa yhteisössä ja huomioimme sen toiminnassamme. Opetamme lasta aktiiviseksi vaikuttajaksi, joka osaa toimia vastuullisesti omassa yhteisössään ja lähiympäristössään.

Oulun varhaiskasvatuksen kulttuuriteema vuosina 2020-2022 on *Tuntuuko missään – tunne taide ja taida tunteet arjessa*. Sampolan päiväkodissa keskitymme tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä osallisuuden vahvistamiseen eri ilmaisun muotojen avulla, erityisesti musiikin ja kuvataiteiden kautta. Hyödynnämme oululaisia kulttuuripalveluja pedagogisessa toiminnassamme. Teemme yhteistyötä Alaköökin kanssa sekä käytämme lähikirjaston ja kirjastoauton palveluja. Tutustumme monipuolisesti kirjallisuuteen esimerkiksi suorittamalla Oulun kaupungin Lukuhöperö-kirjallisuusdiplomin. Teemme retkiä muun muassa Oulun yliopistolle, kasvitieteelliseen puutarhaan ja oululaisiin oppilaitoksiin.

Varhaiskasvatuksen ja opettajankoulutuksen tutkimus- ja kehittämysyksikkönä, Pikkunorssina, teemme tiivistä yhteistyötä Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan kanssa. Päiväkotimme toimii Oulun kaupungin Sivistys- ja kulttuuripalvelujen kansainvälisenä koulutusviejänä.

Lasten toiveita

Lasta kuullaan sekä yksilönä että yhteisön jäsenenä. Keskustelemme lapsen kanssa hänen toiveistaan ja odotuksistaan päivittäin arjen pedagogisissa tilanteissa. Toimintamme on pedagogisesti suunniteltua ja tavoitteellista koko päivän ajan. Kaikki päivän hetket ovat merkityksellisiä oppimistilanteita. Kuukausittain järjestettävissä ympäristöraadeissa, lasten palaverissa sekä äänestyksissä lapsi tuo esille toiveitaan ja ajatuksiaan.

Havainnoimme lapsen vahvuuksia, mielenkiinnonkohteita, leikki- ja vuorovaikutustaitoja sekä motorisia taitoja osallistumalla ja olemalla läsnä. Havaintojemme pohjalta kehitämme pedagogisia toimintatapojamme ja oppimisympäristöämme lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisen vahvistamiseksi.

Huomioimme lapsen mielenkiinnonkohteet ja vahvuudet toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioimisessa ja kehittämisessä. Varhaiskasvatuksen henkilöstö yhdessä huoltajien kanssa haastattelee lasta hänen toiveistaan ja mielenkiinnonkohteistaan käyttäen apuna pedagogisia menetelmiä esimerkiksi vasupeli. Lapsen, huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön ajatukset lapsen vahvuuksista ja mielenkiinnonkohteista kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä esiopetuksen oppimissuunnitelmaan ja niiden pohjalta laadimme tavoitteet pedagogiselle toiminnalle.

Huoltajien odotuksia varhaiskasvatukselle

Keskustelemme huoltajien kanssa heidän toiveistaan ja odotuksistaan lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa sekä siirtyessä lapsiryhmästä toiseen.

Keskustelemme huoltajien kanssa säännöllisesti lapsen varhaiskasvatussuunnitelma- ja esiopetuksen oppimissuunnitelmakeskusteluissa. Keskustelemme päivittäin lapsen oppimiseen, kasvuun ja kehitykseen liittyvistä asioista. Otamme huoltajien toiveet, odotukset sekä kehittämisideat huomioon toimintaa suunnitellessamme.

Syksyisin olemme järjestäneet vanhempainillan, jossa kannustamme huoltajia tuomaan esille toiveitaan ja odotuksistaan tulevalle toimintavuodelle. Järjestämme mahdollisuuksien mukaan, pandemia tilanne huomioiden, keväällä 2021 vanhempainillan, jossa päiväkodin yleisen esittelyn lisäksi on asiantuntija kertomassa *alle kouluikäisten lasten turvataito- ja kehotunnekasvatuksesta*.

Kysymme säännöllisesti toimintavuoden aikana huoltajien toiveita päivittäisissä keskusteluissa, erilaisissa tapahtumissa ja sähköpostikyselyillä. Järjestämme säännöllisesti toimintakauden aikana tapahtumia, joihin huoltajat ovat tervetulleita. Tällaisia tapahtumia ovat esimerkiksi perheretket, erilaiset kalenterivuoden teematapahtumat ja mysteerilukija-viikot.

Arviointi

Arvioimme toimintaamme säännöllisesti ja kehitämme pedagogisia toimintatapojamme sekä oppimisympäristöämme arvioinnin pohjalta. Jokaisen ryhmän varhaiskasvatuksen henkilöstö arvioi ryhmänsä pedagogisia toimintatapoja ja käytänteitä viikoittaisissa tiimipalavereissa. Koko päiväkodin varhaiskasvatuksen henkilöstö suunnittelee, arvioi ja kehittää päiväkotimme pedagogisia toimintatapoja viikoittain ja kuukausittain palavereissa sekä pedagogisissa kokouksissa. Arvioinnin työkaluina käytämme muun muassa havainnointia, erilaisia arviointilomakkeita ja eri osa-alueiden pedagogisia vuosikelloja.

Lapsi arvioi omaa oppimistaan päivittäin yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja muiden lasten kanssa. Tutkimusprojektien yhteydessä lapsi arvioi omaa oppimistaan esimerkiksi kertoen, piirtäen, kehollisen ilmaisun kautta tai esimerkiksi digitaalisia välineitä apuna käyttäen. Lapsi ja huoltajat osallistuvat pedagogisen toiminnan arviointiin lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelussa.

